

Kozmické počasie zo slnečnej perspektívy: predstavenie slovenského prekladu prehľadového článku profesora Rainera Schwenna

Valach F.¹, Dorotovič I.²; fridrich @geomag.sk

¹Geomagnetické observatórium, GÚ SAV, Hurbanovo

²Slovenská ústredná hviezdáreň, Hurbanovo

Abstrakt

Pokiaľ sme si vedomí, už dlhšiu dobu v slovenskej odbornej literatúre nebol publikovaný aktuálny prehľad o kozmickom počasí, ktorý by mohol slúžiť ako ucelený informačný zdroj pre študentov a vedeckých pracovníkov v oblasti geofyziky. Pritom problematika kozmického počasia v dnešnej technologicky vyspelej spoločnosti naberá na význame a potreba takejto literatúry narastá. Najdostupnejšími literárnymi prameňmi pre záujemcov o problematiku slnečno-zemských vzťahov v slovenskom jazyku sú Ilustrovaný slovník termínov slnečnej a slnečno-zemskej fyziky, vydaný pod vedením Bruzeka a Durranta v roku 1977 (preložený Knoškom, Rušinom a Rybanským v roku 1983), a široko používaná Ochabova učebnica geofyziky z roku 1986 (kapitola Kozmický priestor a geofyzikálne javy). Tieto publikácie obsahujú množstvo cenných informácií, avšak pre dnešné použitie je užitočné doplniť ich niektorými novšími poznatkami. Od čias, kedy boli uvedené knihy vydané, sa zmenili najmä názory na pôvod geomagnetických búrok. Tu sa do centra záujmu dostali výrony koronálnej hmoty (CME z anglického Coronal Mass Ejection). Toto sú dôvody, pre ktoré sme sa rozhodli preložiť vynikajúcu prehľadovú prácu profesora Schwenna (*Living Rev. Solar Phys.* 3 (2006), 2). Kľúčové kapitoly v jeho prehľade sa zaoberajú nasledujúcimi témami: slnečný vietor, žiarenie zo slnečných erupcií, slnečné energetické častice, a výrony koronálnej hmoty (CME). Slovenský preklad práce profesora Schwenna, ktorý tu predstavujeme, nájdete ako prílohu v zborníku z 22. celoštátneho slnečného seminára.

[Slovenský preklad](#) prehľadového článku profesora Rainera Schwenna.